

Η ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Γράψαμε ήδη σὲ προηγούμενα φύλλα ὅτι στὴ Διεθνικὴ Συνδιάσκεψη τῆς Χάγης γιὰ τὴν κωδικοποίηση τοῦ Διεθνικοῦ Δικαίου, τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶχε τεθῆ στὴν ἡμερήσια διάταξη, καὶ πόσες προσπάθειες κατέβαλαν οἱ ὀργανωμένες γυναῖκες γιὰ νὰ ἐπιβάλλουν τὴ φεμινιστικὴν ἀποψη, ὅτι ἡ γυναῖκα ποὺ παντρεύεται ἄλλοδαπὸ πρέπει νὰ διατηρῆ ἢ ὄχι τὴν ἰθαγένειά της σύμφωνα μὲ τὴν ἀτομικὴ της θέληση καὶ ὄχι μὲ τὴν ὑποχρέωση τοῦ νόμου. Πρόεδρος τῆς ἐιδικῆς ἐπιτροπῆς ποὺ ἐξέτασε τὸ ζήτημα, ἦταν ὁ γνωστὸς διεθνολόγος καὶ πρεσβευτὴς μας στὸ Παρίσι κ. Νικ. Πολίτης.

Εἶνε προφανές ὅτι σὲ μιὰ Διεθνικὴ Συνδιάσκεψη ὅπου συναντῶνται Κράτη μὲ τόσο διαφορετικὸ ἐπίπεδο πολιτισμοῦ ἢ καὶ ἀπλῶς νοοτροπίας, ὡς τὴς Ἰνδίας καὶ τὴν Ἑλβετία, τὴν Ἰαπωνία καὶ τὴν Αὐστραλία, εἶναι δύσκολο νὰ συναντηθοῦν οἱ ἀπόψεις καὶ νὰ διατυπωθοῦν σὲ διεθνικὴ σύμβαση ποὺ νᾶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ ἓνα ἀπλὸ συμβιβασμὸ τῶν διαφόρων ἀπόψεων.

Εἶναι ὡς τόσο βέβαιο πὼς ἡ Συνδιάσκεψη σημεῖωσε ἓνα βῆμα, δειλὸ ἀσφαλῶς, ἀλλ' ὀριστικὸ, πρὸς τὴν προοδευτικὴ νομικὴν ἐξίσωση μεταξὺ τῶν φύλων. Καὶ ἄς δοῦμε πρῶτα τὴν τελικὴ ἀπόφαση (acte final) ποὺ περιλήφθηκε στὴ σύμβαση.

Πρῶτα—πρῶτα ἡ πράξη αὐτὴ τῆς 9 Ἀπριλίου 1930 συστήνει στὰ Κράτη νὰ ἐξετάσουν τὸ ζήτημα, καὶ εἰδικὰ ἂν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν.

1) *Νὰ καθιερώσουν στὸν κώδικά τους τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητος τῶν φύλων ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰθαγένεια, καὶ λαμβάνοντας ἰδιαίτερα ὑπ' ὄψη τὸ συμφέρον τῶν παιδιῶν.*

2) *Νὰ ἀποφασίσουν εἰδικὰ ὅτι στὸ ἐξῆς ἡ ἰθαγένεια τῆς γυναῖκας δὲν θὰ ἐπιτρέπεται κατ' ἀρχὴν ν' ἀλλάξει χωρὶς τὴ συγκατάθεσὴ της εἴτε ἀπὸ μόνο το γεγονός τοῦ γάμου εἴτε ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴ τῆς ὑπηκοότητος τοῦ συζύγου.*

Ἡ ἀποψη αὐτὴ μᾶς ἱκανοποιεῖ σχετικὰ.

Οἱ ἀρχές αὐτές συζητήθηκαν ἐξαντλητικὰ ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐκθεση τῆς ἐιδικῆς ἐπιτροπῆς, ὅπου βλέπει κανεὶς ὅτι διατυπώθηκαν ἀπόψεις ἐντελῶς ἀντίθετες, ποὺ ἀσφαλῶς ἡ ἀναγραφὴ τους μειώνει στὸ ἐλάχιστο τὸ σκοπὸ ποὺ ἔχει ἡ σύσταση τοῦ παραπάνω τελικοῦ ἄρθρου.

Ἔτσι μερικὰ Κράτη νομίζουν ὅτι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰθαγένεια πρέπει νὰ καθιερωθοῦν ἴσοι ὅροι γιὰ τὰ δύο φύλα, καὶ ἄλλα, ὅτι ἡ ἰθαγένεια τῆς γυ-

ναίκας κανονίζεται ἀπὸ τὴν ἰθαγένεια τοῦ συζύγου.

Στὴ Συνδιάσκεψη τονίσθηκε ὅτι ἡ συνύπαρξη τῶν δύο αὐτῶν ἀρχῶν, ἡ ἐλεύθερη ἐκλογὴ τῆς συζύγου ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ ἡ ἐνιαία ἰθαγένεια τῆς οἰκογένειας ἀπὸ τὴν ἄλλη—ἔχουν ἀποτέλεσμα νὰ ἀξάνουν τὸν ἀριθμὸ τῶν περιπτώσεων τῆς διπλῆς ἰθαγένειας καὶ τῶν δυσκολιῶν γενικὰ. Γιατὶ κοντὰ στὴ διπλῆ ἰθαγένεια δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν παραπάνω ἀντίθεση καὶ ἡ περίπτωσι προσώπων χωρὶς καθόλου ἰθαγένεια. Ἡ Συνδιάσκεψη λοιπὸν φυσικὰ πρόσεξε τὸ πραχτικὸ ἀποτέλεσμα ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἔλλειψη πολιτικῆς καὶ νομικῆς ὁμοιομορφίας καὶ ἡ τελικὴ διατύπωση φαίνεται ὡς νὰ ἔχασε τὴν πρώτη ἀρχὴ καὶ προσπάθησε νὰ συμβιβᾶσει καὶ νὰ διορθώσει κάπως τὴν ἀσυναρτησία ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴ σημερινὴ νομικὴ ρύθμιση τοῦ ζητήματος ἀπὸ τὰ διάφορα Κράτη.

Τὸ 8ο ἄρθρο τῆς Σύμβασης, ὅπως ἐτοιμάστηκε ἀπὸ τὴ Συνδιάσκεψη λέγει ὅτι: "Ἄν ὁ ἐθνικὸς νόμος τῆς γυναῖκας τὴν ὑποχρεῶναι νὰ χάσει τὴν ἐθνικότητα τῆς ἐάν παντρευτῆ μὲ ξένον ὑπήκοο, τοῦτο θὰ γίνεται μόνον ἐφ' ὅσον ἀποκτᾷ τὴν ὑπηκοότητα τοῦ συζύγου τῆς.

Τὸ 9ο ἄρθρο: "Ὅτι ἂν ὁ ἐθνικὸς νόμος τῆς γυναῖκας ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ χάσει τὴν ἐθνικότητα τῆς ἂν ὁ σύζυγός της ἀλλάξει ὑπηκοότητα κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γάμου, τοῦτο θὰ ἐξαφᾶται ἀπὸ τὴν ἀπόκτηση τῆς νέας ὑπηκοότητος τοῦ συζύγου τῆς.

Τὸ 10ο ἄρθρο: "Ἡ πολιτογράφηση τοῦ συζύγου κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γάμου δὲν συνεπάγεται τὴν ἀλλαγὴ τῆς ὑπηκοότητος τῆς γυναῖκας παρὰ μόνον μὲ τὴ συγκατάθεσὴ της.

Τὸ 11ο ἄρθρο: "Ἡ γυναῖκα ποὺ σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τοῦ τόπου τῆς ἔχασε τὴν ἐθνικότητά της, ἐξ αἰτίας τοῦ γάμου της, δὲν τὴν ξαναποκτᾷ ἂν ὁ γάμος της διαλυθῆ, παρὰ ἂν τὸ ζητήσει σύμφωνα μὲ τὸ νόμο τοῦ τόπου αὐτοῦ. Στὴν περίπτωσι αὐτῆ, χάνει τὴν ἐθνικότητα ποὺ ἀπέκτησε κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ γάμου της.

Τὸ ἄρθρο τέλος 23 τῆς Σύμβασης αὐτῆς ἀξιώνει τὴν κῶρυσή της ἀπὸ τὰ ἐνδιαφερόμενα Κράτη. "Ἄν τὰ Κράτη ἔχουν Κοινοβουλευτικὸ σύστημα οἱ συστάσεις αὐτές πρέπει νὰ γίνονιν δεκτὲς ἀπὸ τὴ Βουλὴ τους καὶ νὰ ἀποτελέσουν νόμο τοῦ Κάρτους.

Εἶναι ἀξιο νὰ σημειωθῆ ὅτι οἱ διεθνικὲς φεμινιστικὲς ὀργανώσεις ἔκαναν κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ

πετύχουν πλέρια εξίσωση χωρίς να πετύχουν παρά μόνο τόσο λίγα πρὸς τὸ παρόν.

Ἐν τούτοις οἱ Ἀμερικανίδες τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν, μετὰ τὴν ἀφάνταστη ἐπιμονή τους καὶ τὴν πίεση πού ἐξήσκησαν στὴν Κυβέρνησή τους καὶ τὸν ἴδιον τὸν Πρόεδρο Χούβερ, κατόρθωσαν στὴν τελευταία στιγμή νὰ δοθῇ ῥητὴ ἐντολή στὴν ἀντιπροσωπεία τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν νὰ μὴν ὑπογράψει τὴ σύμβαση, ἐνῶ ἡ ἀντιπροσωπεία αὐτὴ εἶχε ἤδη δεχτῆ στὴ συζήτηση τὶς παραπάνω ἀπόψεις. Ἡ περισσότερο μαχητικὴ γυναικεία ὀργάνωση, τὸ Γυναικεῖο Κόμμα τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν, εἶχε στείλει στὴ Χάγη μεγάλη ἀντιπροσωπεία μετὰ ἐπικεφαλῆς τὴ νομομαθὴ Δαδὰ Δῶρα Στῆβενς, πρόεδρο τῆς Παναμερικανικῆς γυναικείας ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν ἔρευνα τῶν ἀτελειῶν τῆς Ἀμερικανικῆς νομοθεσίας σχετικὰ μετὰ τὴ γυναῖκα Ἡ Δαδὰ Στῆβενς, μετὰ ἀλλεπάλληλη ραδιοτηλεφωνικὴ συνεννόηση μετὰ τὸ Γενικὸ Συμβούλιο τοῦ Γυναικεῖου Κόμματος, κατόρθωσε νὰ ἀποτρέψει τὴν ὑπογραφή τῆς σύμβασης αὐτῆς ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ ἀντιπροσωπεία. Μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας ἦταν καὶ ἡ κ. Οὐτίμωρ πού εἶναι γνωστὴ σὰ μέλη μας τὴ διάλεξη ποῦδωσε πρὸ μηνῶν ἔδῳ.

Χαρακτηριστικὸ ἀκόμα τῆς δυνάμεως πού ἔχουν οἱ γυναικεῖες ὀργανώσεις τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἡ ἐπιρροή τους στὸ Κονγκρέσσο.

Ἡ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ του γιὰ τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα ἤδη πῆρε τὴν παρακάτω ἀπόφαση. «Τὸ Κονγκρέσσο τῶν Ἐν. Πολ. τῆς Ἀμερικῆς ἐπιδοκιμάζει

τὴ στάση τῆς ἀντιπροσωπείας στὴ Συνδιάσκεψι τῆς Χάγης τοῦ 1930 πού δὲν ἐδέχτηκε τὴ Σύμβαση ὅσον ἀφορᾷ μερικὰ ζητήματα πού πηγάζουν ἀπὸ τὴν ἀντίθεση τῶν νόμων περὶ ἰθαγενείας. Ἀποφασίζει ἀκόμα ὅτι στὸ ἐξῆς ἡ πολιτικὴ τῶν Ἐνωμένων Πολιτειῶν θὰ ἐφαρμόζει πλήρη ἰσότητα γιὰ τὰ δύο φύλα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἰθαγένεια καὶ ὅτι στὶς συμβάσεις, τοὺς νόμους καὶ τὴν πραχτικὴ ἐφαρμογὴ τους δὲν θὰ ὑπάρχει καμιὰ διαφορὰ στηριγμένη στὸ φύλο.

Ἡ ἀπόφαση τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν γίνηκε δεκτὴ ὕστερα ἀπὸ δίωρη συζήτηση ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴ Βουλὴ στὴ συνεδρίαση τῆς τῆς 22 Μαΐου μετὰ 233 ψήφους ἔναντι 75. Ἡ Βουλὴ ἀπέρριψε συγχρόνως τὴ διεθνικὴ σύμβαση τῆς Χάγης.

Αὐτὸ ἀποτελεῖ πραγματικὸ θρίαμβο τῶν Ἀμερικανίδων καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Γυναικεῖου Κόμματος τῆς Ἀμερικῆς πού μετὰ τὴν ἐντατικώτατη καὶ ἐπίμονη δράση του κατόρθωσε νὰ ἐξασφαλίσει τὴν ἰσότητα τῶν ὄρων τῆς ἰθαγενείας, στὶς πιὸ προοδευμένες γυναικεῖες τοῦ νέου κόσμου, ἐνῶ ὁ παλιὸς κοιμᾶται ἀκόμη ἀπάνω στὶς προλήψεις του.

Ἡ ψήφος τῆς Ἀμερικῆς ἦταν ἡ μόνη πού κατεψήφισε τὴ σύμβαση τῆς Χάγης ἀπέναντι τῶν ψήφων τῶν ἄλλων Κρατῶν. Γιατὶ μόνο στὶς Ἐνωμένες Πολιτεῖες οἱ γυναῖκες κατόρθωσαν νὰ ἔχουν πολιτικὴ δύναμη.

Μ. Σ.